

Johdanto

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Tavoitteena on, että tilinpäätös käsitellään kunnanhallituksessa maanantaina 23.3.2026.

Tilinpäätöksen laadinta ja laatimista koskevat periaatteet

Tilinpäätöksen laadintavastuussa olevan toimielimen ja viranhaltijan on tiedettävä, mitä säännöksiä on noudatettava ja milloin on mahdollista tehdä omaan harkintaan perustuvia ratkaisuja, esim. valintoja sovellettavista menettelytavoista. Virheellisesti laadittuun tilinpäätökseen liittyy rangaistus- ja vahingonkorvausvastuu. Voimassa olevat Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeet löytyvät osoitteesta: <https://kirjanpitolautakunta.fi/kuntien-voimassaolevat-yleisohjeet>. Vuonna 2025 on päivitetty Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista.

Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan olennaisuuden periaatetta. Tilinpäätöksessä esitettävä seikka on olennainen silloin, kun sen pois jättämisen tai väärin ilmoittamisen voidaan kohtuullisesti odottaa vaikuttavan päätöksiin, joita tiedon käyttäjät tekevät tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen perusteella.

Jatkuvuuden periaatetta sovelletaan erityisesti pysyvien vastaavien arvostuksessa. Pysyviin vastaaviin kuuluva hyödyke arvostetaan sillä perusteella, miten se myötävaikuttaa tulon tai palvelun tuottamisessa.

Tilinpäätöksen laajuus-, mittaamis-, arvostus- ja kohdistamisongelmat ratkaistaan mahdollisimman yhtenäisellä tavalla tilikaudesta toiseen eli johdonmukaisuus menettelytavoissa. Kerran valittua menettelytapaa on noudatettava jatkuvasti. Muuttaminen edellyttää perusteltua syytä.

Sisältöpainotteisuudella eli asia ennen muotoa -periaatteella tarkoitetaan oikeaa ja riittävää kuvaa koskevan vaatimuksen kanssa sopusoinnussa olevaa yleistä tilinpäätösperiaatetta. Sen mukaan liiketoimen tai sopimuksen tosiasiallinen luonne otetaan huomioon esittäessä siihen perustuvia lukuja tuloslaskelmassa ja taseessa. Huomio kiinnitetään tapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon.

Tilinpäätöstä laadittaessa kulut on kirjattava riittävän suurina ja vastaavasti aktivoinnit tehtävä riittävää harkintaa käyttäen (varovaisuuden periaate). Myös tulouttamisessa on noudatettava riittävää pidättyvyyttä. Tilinpäätöksessä otetaan huomioon ainoastaan tilikaudella toteutuneet voitot. Tilinpäätöstä laadittaessa on otettava huomioon kaikki päättäneeseen tai aikaisempiin tilikausiin liittyvät, ennakoitavissa olevat vastuut ja mahdolliset menetykset, vaikka ne tulisivat tietoon vasta tilikauden päättymisen jälkeen.

Menon kirjaamisperusteena on tuotannontekijän vastaanottaminen ja tulon kirjaamisperusteena suoritteiden luovuttaminen (suoriteperuste). Laskuperusteisesti kirjatut, mutta suoriteperusteiden mukaan tuleville tilikausille kuuluvat erät on oikaistava pois tuotoista ja kuluista. Oikaiseminen tarkoittaa etukäteen maksettujen menojen eli menoennakoiden oikaisua menotileiltä saamisiin ja etukäteen saatujen tulojen eli tuloennakoiden oikaisemista tulotileiltä velkoihin.

Suoriteperusteisuudesta on eräitä poikkeuksia. Erityisestä syystä pitkän valmistusajan vaativan suoritteiden kohdalla kirjanpitolain 5:4 §:ssä sallitaan vaihtoehtoiseksi menettelytavaksi tuloutus valmistusasteen perusteella edellyttäen, että suoritteesta kertyvä erilliskate on luotettavalla tavalla ennakoitavissa. Merkittävä poikkeus on myös velvollisuus vähentää tuotoista vastaisia menoja ja menetyksiä joko pakollisina varauksina tai siirtovelkoina. Vastainen meno tai menetys kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen siirtovelkoihin, jos menon tai menetyksen täsmällinen määrä ja toteutumisajankohta tunnetaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, on kysymyksessä pakollinen varaus.

Taseessa vastaaviin ja vastattaviin kuuluvat erät ja tuloslaskelmassa tuotot ja kulut esitetään täydestä määrästäan niitä toisistaan vähentämättä, jollei yhdisteleminen ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (netottamiskielto).

Yleisistä tilinpäätösperiaatteista saa poiketa, kun poikkeaminen perustuu lakiin tai lain nojalla annettuun muuhun säännökseen tai määräykseen. Periaate on, että yleisiä tilinpäätösperiaatteita on noudatettava, ellei poikkeamista ole nimenomaisesti sallittu.

Automatisoitu talousraportointi

Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun raportoinnin sisältöä ja aikatauluja velvoittaa ja ohjaa lainsäädäntökokonaisuus, jota kunta-AURA talousraportoinnin käsikirja liitetiedostoineen täydentää. Taloustietojen raportointia ohjaavat tililuettelo, palveluluokitus ja sektoriluokitus. Tietosisällön muodostamista ohjaavat sen lisäksi muun muassa kustannuslaskennan ohjeistus sekä kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston voimassa olevat yleisohjeet ja lausunnot.

Pääsääntöisesti kaikkien raportointikokonaisuuksien *ohjeet siihen, miten tapahtumat pitää viranomaisraportoinnin kannalta kirjata ja raportoida, löytyvät käsikirjasta tai*

kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston yleisohjeista tai lausunnoista.
<https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-talousraportoinnin-kasikirja-aura/>

Tilinpäätösosien nopeaa kirjaamisaikataulua tulee noudattaa, koska Valtiokonttorille on laadittava kunnan ja vesihuollon tilinpäätösosio. KKTPA- ja KLTPA-raportti muodostetaan kirjanpito-ohjelmasta lähetettävällä raportilla sen hetken tiedoin. Kunnan/talousasiantuntijan tulee hyväksyä raportointi tietopalvelussa viimeistään perjantaina 23.1.2026 (25.1.2026).

Lemin kunnan vuoden 2025 osakirjanpitoihin liittyvät aineistot tulee siis toimittaa/käsitellä mitä pikimmin niiden valmistuttua.

Noudattamalla seuraavia ohjeita ja annettuja viimeisiä määräaikoja, varmistetaan talousraportoinnin ja tilinpäätöksen laatiminen aikataulussa:

Palkat ja palkkiot

Vuonna 2025 maksettavista palkoista ja palkkioista on tiedot toimitettava palkkasihteerille viimeistään **tiistaina 16.12.2025 klo 16 mennessä**. Määräajan jälkeen tulevat tiedot siirtyvät vuonna 2026 maksettavaksi. Tilikauden viimeinen palkka-ajo on perjantai 20.12. ja palkat ovat maksussa keskiviikkona 31.12.2025. Lomapalkkavelan laskemiseksi ESS:n kautta tulee anoa ja hyväksyttää **joulukuussa pidettävät vuosilomat** myös tiistaihin 16.12.mennessä.

Käteiskassat

Käteiskassan saldo tilinpäätöspäivänä ja kassavastuullisen henkilön allekirjoitus. Muistiota/tase-erittelyä varten tiedot hallinto-osastolle **perjantaihin 9.1.2026 mennessä**.

Myyntilaskut

Tilikaudelle kuuluvat laskutukset tulee tehdä perjantaihin **9.1.2026 mennessä**

Populus eli matka- ja kululaskut

Vuodelle 2025 kuuluvat matka- ja kululaskut tulee olla **hyväksyttynä perjantaina 9.1.2026 klo 12 mennessä**.

P2P eli ostolaskujen kierrätys

Laskujen kierrätyksessä lasku tiliöidään normaalisti, mutta suoriteperiaate huomioiden laskun kirjauspäivämäärä tulee valita oikein. Kaikki vuodelle 2025 kuuluvat ostolaskut kirjataan päivämäärälle 31.12.2025. Erityisesti tämä tulee huomioida kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen laskuissa. Viimeiset hyväksytyt ostolaskut siirretään Meitassa **perjantaina 16.1.2025 klo 12** ja ostoreskontra suljetaan. Tämän määräajan jälkeen kierrossa olevat laskut siirretään vuoden 2026 kuluksi. Yli **5 000 euron laskut** voidaan viedä tilinpäätökseen muistiolla. Näistä tulee antaa tieto talousasiantuntijalle. Laskut tulee tarkistaa ja hyväksyä mahdollisimman nopeasti.

Sisäiset erät/laskut, menojäämät ja tuloennakot

Sisäiset suoritukset on ilmoitettava perjantaihin **16.1.2025** mennessä talousasiantuntijalle. Sisäisen tukipalveluiden (hallinto-, ateriat-, siivouspalvelut jne.) ja teknisen vuokramuistiot laatii talousasiantuntija ostoreskontran sulkemisen jälkeen. Saamiset ja velat käynnissä olevien hankkeiden avustuksista laatii talousasiantuntija. Tilinpäätösmuistioita laaditaan jo joulukuusta alkaen, kun tietoa on saatavilla ja jatketaan talousraportoinnin jälkeen tammikuun loppuun/helmikuun ensimmäisen viikon ajan.

Em. määräajan tavoitteena on se, että vuoden 2025 joulukuun viennit olisivat mahdollisimman valmiita helmikuun alussa. Tällöin toimielin voi viimeistellä toimintakertomuksensa Accuna raportoinnin pohjalta.

Keskeneräisten investointien aktivoinnit ja poistot

Talousasiantuntija selvittää yhdessä teknisen johtajan kanssa valmistuneet investoinnit ja ilmoittaa nämä Meitan kirjanpitoon ostoreskontran sulkemisen jälkeen, tavoite viimeistään 19.1.2026. Meita tekee tilinpäätöksen aktivoinnit ja poistoajat.

Toimintakertomus

Toimielinten on toimintakertomusta varten annettava kuvaus toiminnastaan sekä olennaisista tapahtumista tilikaudelta ja sen jälkeen. Erityisesti on selvitettävä talousarviossa mainittujen tavoitteiden toteutumista. Kaikki talousarviossa mainittujen tavoitteiden toteutuminen on raportoitava samassa muodossa kuin talousarvion tavoitteet on esitetty.

Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä. Toteutumisvertailussa voidaan esittää myös muita olennaisia perustelutietoja, kuten kertaluonteisten erien vaikutus talousarvion toteutumiseen.

Toteutumisvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisenä riippumatta siitä, onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan. Tilinpäätöksessä talousarviomuutoksia ei tule enää tehdä, vaan valtuuston tulee ottaa poikkeamiin kantaa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä. **Yli 1.000 euron ylityksille tulee tulosalueittain esittää perustelut toimintakertomustiedoissa.**

Toimintakertomustiedot pohja-aineistoinen on talletettava Z:\Hallintopalvelut\Taloushallinto\2025 Tilinpäätös valmistelu -kansion pohjiin.

Aikataulu tilinpäätöksen valmistelulle, aineisto mitä pikimmin kuitenkin viimeistään:

ti 16.12.2025 klo 16	Palkat
pe 9.1.2026	Käteiskassa, myyntilaskut
pe 9.1.2026 klo 12	Populus
pe 16.1.2026 klo 12	P2P ostolaskut viim. siirtopv v. 2025 laskuille
ma 19.1.2026	Käyttöomaisuus
ma 19.1.2026	Muistiot (sisäiset erät yms)
pe 23.1.2026	KKTPA ja KLTPA raportointi Valtiokonttorille
helmikuun puoliväliin mennessä	tavoite tilinpäätöksen sulkemisesta

Aikataulu tilinpäätäksen käsittelylle:

lautakunnat	13.3.2026 mennessä
kunnanhallitus	23.3.2026
tarkastuslautakunta	21.5.2026 klo 14
kunnanvaltuusto	kesäkuun loppuun mennessä

Lisätiedot: Hallinto-osasto antaa lisätietoja.

Jakelu:

Tilivelvolliset/lautakunnat

konserniyhteisöt